

- офіційне - автентичне (здійснюється органом, який видав нормативно-правовий акт), легальне (здійснюється спеціально уповноваженим органом, наприклад, тлумачення конституції здійснюється тільки конституційним судом),

- неофіційне - доктринальне (наукове, здійснюється вченими-юристами), напряду підготовки (магістр виходить від посадових осіб та юристів-практиків), буденне (виходить від будь-якої людини, що має уявлення про зміст і дії норми права).

2. За обсягом:

- буквально (адекватне) сенс норми і тексту співпадає;

- розширене (распространительное) сенс норми ширше сенсу її тексту (висувати звинувачення проти президента можна в разі вчинення ним тяжкого злочину; дана норма повинна тлумачитися розширено - вчинення особливо тяжкого злочину також можна розглядати як підставу для розпочато процедури імпічменту);

- обмежувальне (зміст норми вже сенсу її тексту: відповідно до тексту конституції кожен громадянин має виборче право, однак федеральний закон закріплює ряд цензів, що обмежують це право, тому текст конституції не може тлумачитися буквально).

3. Офіційне тлумачення може бути нормативним (загальнообов'язковим в правозастосуванні) і казуальним (персоніфікованим в конкретній справі).[3]

Результатом нормативного тлумачення є офіційні правові акти - інтерпретаційні (акти тлумачення). Вони виходять від суб'єктів офіційного тлумачення, мають текстову форму і слідує долю нормативно-правового акта який витлумачений в акті інтерпретаційному. До актів тлумачення в Росії відносяться постанови вищих федеральних судів (Конституційного, Вищого арбітражного та Верховного суду), акти Центральної Вибірчої комісії по тлумаченню виборчого законодавства і т.п.

Таким чином, існують особливі способи і види тлумачення правових норм і інтерпретаційні правові акти (акти тлумачення).

Отже, тлумачення правових норм - це з'ясування їх справжнього змісту, розкриття внутрішнього юридичного сенсу. Це не просто витяг з правового тексту волі законодавця, але пізнавальна діяльність, націлена на виявлення динамічного об'єктивного сенсу укладеного в нормі правового явища, що визначається сучасними потребами суспільного розвитку. Потреба в тлумаченні впливає не тільки, і не стільки через технічну недосконалість деяких правових норм, їх неясності або двусмисл лінгвістичні, але, головним чином, з самого істоти правореалізації. Текст правової норми часто недостатній для вилучення всієї міститься в ній інформації, яка тому повинна бути розкрита іншими засобами, зокрема за допомогою інтерпретації, або тлумачення.

Список використаних джерел

1. Власов Ю.Л. Проблеми тлумачення норм права: Монографія. — К.: Ін-т держави і пра-ва ім. В.М.Корецького НАН України, 2001. — 180с.

2. Рабінович П.М. Основи загальної теорії держави і права: Навчальний посібник. Вид. 9-е, зі змінами.- Львів.Край,2007.-153с.

3. Теорія держави та права:Навчальний посібник./За заг. ред. Р.А. Ромашова, Н.М. Пархоменко.-К.:КНТ,2007.-161с.

Студент магістратури Навчально-наукового інституту заочного та дистанційного навчання Національної академії внутрішніх справ

Плугатир Ірина Сергіївна¹

МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД ПРОТИДІЇ НАСИЛЬСТВУ В СІМ'Ї

Протидія сімейному насильству набула статусу світової проблеми з моменту

¹ Науковий керівник: Пастух І.Д.

оприлюднення статистичних даних ООН про те, що від вчинення насильства в сім'ях потерпає кожна третя, а Всесвітньою організацією охорони здоров'я – кожна шоста жінка [1].

За результатами проведених провідними установами світу досліджень було встановлено, що вчинення насильства в сім'ях найбільшого оберту набирає в країнах з низьким економічним розвитком, де соціально-економічний рівень життя населення нижче середнього. Так, відсоток жінок, які повідомили про те, що вони хоч раз у житті зазнавали насильства з боку членів своєї сім'ї, варіюється від 15% (у Японії), до 71 % (в Ефіопії). За іншими даними, рівень насильства над жінками в сім'ї становить близько 20% – у США, 23% – у Швеції, 4% – у Японії та Сербії, 30-54% – у Бангладеш, Ефіопії, Перу і Танзанії [2, с. 68].

З огляду на вищенаведений статистичний огляд стану насильницьких проявів у сім'ї в країнах світу, виникає необхідність проведення дослідження міжнародного досвіду протидії насильству в сім'ї.

Один із основних недоліків законодавства в багатьох країнах полягає в тому, що воно взагалі не передбачає відповідальності за вчинення насильства в сім'ї. Однак, ми розуміємо, що відсутність законодавчого закріплення відповідальності за вчинення такого виду правопорушень є не лише глобальною проблемою захисту законних прав та інтересів жертв сімейного насильства, а й коефіцієнтом гальмування процесу розв'язання проблем протидії та попередження насильницьких проявів до членів сім'ї.

І хоча, в деяких країнах й передбачена відповідальність за вчинення насильства в сім'ї, проте настає вона за вчинення лише окремих форм насильства. Так, за оприлюдненими даними ООН, в 79 країнах світу закони щодо протидії насильству в сім'ї або відсутні, або про них нічого невідомо населенню; згвалтування в шлюбі визнається злочином лише в 51 країні світу; лише в 16 країнах чинне законодавство окремо класифікує злочини, пов'язані з сексуальною агресією, і лише в трьох (Бангладеш, Швеція і США) насильство по відношенню до жінок виділяється в окрему категорію злочинів. Разом з тим, у Болівії, Камеруні, Коста-Ріці, Ефіопії, Лівані, Перу, Румунії, Уругваї та Венесуелі насильник може уникнути покарання, якщо запропонує жертві одружитися та отримає її згоду [3].

Проте, слід зауважити, що у багатьох державах, які ратифікували Конвенцію ООН «Про ліквідацію усіх форм дискримінації щодо жінок», вже триває процес включення насильства в сім'ї в сферу законодавчого регулювання, зокрема, з держав СНД в якості прикладу можна привести Росію. Не зважаючи на відсутність закону щодо протидії насильству в сім'ї, в Росії проводиться робота по попередженню сімейного насильства та інших соціально - негативних явищ шляхом створення комплексної структури в управлінні внутрішніх справ, яка в межах своєї компетенції реагуватиме на факти насильства в сім'ї, надаватиме допомогу службі дільничних інспекторів міліції, а також координуватиме профілактичну, оперативну та реабілітаційну діяльність, спрямовану на допомогу жертвам домашнього насилля [4, с. 22].

Відсутність правового регулювання в сфері захисту прав жінок, які потерпають від домашнього насилля в Туреччині дає поштовх до розвитку різних громадських організацій з протидії сімейному насиллю і громадських рухів. Так, 14 лютого 2013 року в багатьох містах Туреччини проходила акція проти насилля над жінками під назвою «Повстання одного мільярду», яка демонструвала «колективну силу» і «солідарність без кордонів» проти насилля по відношенню до жінок. Такий акт протесту проти сімейного насилля підтримали і в багатьох інших країнах цілого світу, крім того участь у вказаному акті брали не лише жінки, а й чоловіки, зазначаючи, що проблема подолання сімейного насилля є глобальною і вимагає всебічного її розв'язання [5]. Однак, з позитивної сторони необхідно відзначити процес створення сімейних судів, в компетенцію яких входитиме забезпечення жінкам та дітям вільного доступу до механізмів здійснення правосуддя [6, с.86].

Що стосується країн Європи, то в Португалії вчинення насильства в сім'ї згідно кримінального законодавства є злочином. Воно класифікується як «фізичне чи психологічне жорстоке ставлення до подружжя, неповнолітнього чи неповноправної особи» і тягне за собою тюремне ув'язнення від одного до п'яти років [7, с. 49].

В Італії поліцейські, соціальні працівники та працівники притулків для жертв проходять навчання з процедури визначення ступеню ризику вчинення сімейного насильства, а у Латвії, з метою покращення реагування на факти вчинення домашнього насильства, поліція співпрацює з недержавними організаціями, які проводять для поліцейських ефективні тренінги з кризових ситуацій та насильства в родині.

В Ірландії, Німеччині, Люксембурзі та Іспанії крім пілотних програм електронного спостереження, спрямованих на агресорів та жертв домашнього насильства, ввели в роботу і консультаційні центри, які надають послуги психологічної допомоги особам, які скоїли насильницькі дії [8].

У політиці США основними методами реагування на насильство в сім'ї є здійснення систематичного контролю за сімейними правопорушниками та практика обов'язкового реагування на насильство в сім'ї, відповідно до якої у разі вчинення правопорушення застосовується обов'язкове інформування громадськості про такий факт, в обов'язковому порядку здійснюватиметься судове провадження. Згідно із законом США про обов'язковий арешт, поліцейські зобов'язані заарештувати кривдника, навіть якщо жертва насильства виступає проти цього [9, с. 110, 115].

Таким чином, слід зробити висновок, про різноманітність підходів держав світу до вирішення проблеми протидії насильству в сім'ї, достатню кількість апробованих досвідом заходів протидії домашньому насильству. Моніторинг такого світового досвіду та впровадження найкращих міжнародних практик у вітчизняне правове поле допоможе Україні вирішити низку проблем, що виникають сьогодні в нашій країні у сфері протидії насильству в сім'ї. Зокрема йдеться про створення дієвого правового механізму захисту жертв насильства шляхом удосконалення інституту адміністративної відповідальності та криміналізації правопорушень із будь-якими проявами фізичного насильства по відношенню до членів сім'ї. Не менш гострою для України, яка потребує вирішення шляхом імплементації світового досвіду, є проблема забезпечення соціального захисту жертв насильства, вирішення її житлових проблем, працевлаштування, надання комплексної психологічної, медичної та правової допомоги у разі неможливості проживання з кривдником. Також заслуговує на увагу окреслений нами досвід окремих країн щодо залучення громадськості, засобів масової інформації щодо реалізації різноманітних державних, соціальних та громадських програм подолання цього негативного явища в суспільстві.

Список використаних джерел

1. «Восстание миллиарда» в ритме танца. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ru.euronews.com/2013/02/14/the-dancing-demonstrators-of-one-billion-rising>
2. Тучак М.О. До питання про вдосконалення правового регулювання попередження насильства в сім'ї / М.О. Тучак // Вісник Одеського інституту внутрішніх справ. – 2003. – №4. – С. 66-69.
3. Насилие в отношении женщин в фактах и цифрах. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.nasiliestop.ru/inf_mat.php.
4. Устинов А. Виктимологическая профилактика преступлений / А. Устинов, А. Карева // Професионал. – 2002. – №6. – С. 22-23.
5. Турецкие женщины 14 февраля примут участие в Движении против насилия над женщинами. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://mk-turkey.ru/life/2013/02/14/dvizhenie-protiv-nasiliya-nad-zhenshinami-soberet-1-milliard-tancuyushih-zhenshin-14-go-fevralya.html>.
6. Ковальова О.В. Діяльність служби дільничних інспекторів міліції щодо

попередження насильства в сім'ї: дис. канд. юр. наук: 12.00.07 / О.В. Ковальова. – Х., 2008. – 239 с.

7. Насильство в сім'ї та діяльність органів внутрішніх справ щодо його подолання: навчально-методичний посібник для курсантів вищих навчальних закладів МВС України [Текст] / Укладачі: А.В. Запорожцев, А.В. Лабунь, Д.Г. Заброда та інші. – К., 2012. – 246с.

8. Найкращі практики у боротьбі з домашнім насильством [Електронний ресурс]: Основні факти щодо домашнього насильства «Women Network». Режим доступу: <http://feminist.org.ua/news/n10/example/index.php?id=209>.

9. Лысова А.В. Насилие в семье – объект социальной политики в США / А.В. Лысова // Социологические исследования. – 2005. — № 12. — С. 108-116.

**Слухач магістратури ННІ № 3,
Національної академії внутрішніх справ,
лейтенант поліції**

Пінчук Владислав Вікторович¹

ТОЛЕРАНТНІСТЬ ПРАЦІВНИКА ПОЛІЦІЇ В ПРОФЕСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

Сучасна соціокультурна ситуація характеризується демократичними перетвореннями та серйозними змінами у сфері міжнародної політики, та особлива увага акцентується на проблемах забезпечення прав і свобод людини та громадянина. Але як вбачається з реалій сьогодення, водночас суспільство стикається з реальними загрозами для свого фізичного існування та небезпеками, які загрожують реалізації прав і свобод людини та громадянина (у формі нетерпимості, неповаги інших та різних виявів дискримінації).

Питанню толерантності в діяльності поліції присвячували свої праці В. Литвин, О. Беца, І. Ващенко, Л. Вовенарг, Ф. Хміль, Ю. Шрейдер, Р. Шрейдер та ін. Всі вони переважно опрацьовували це питання в аспекті спілкування поліцейських із різними категоріями громадян. Окрім того, існує низка навчальних посібників щодо формування толерантності в поліцейських. Та, незважаючи на це, неопрацьованими залишаються філософсько-правові питання толерантності в діяльності поліції, зокрема її соціокультурний та ціннісний аспекти.

Толерантність хоч має різну соціальну значимість для різних спільнот, але проголошується сьогодні найвищою соціальною цінністю. Спочатку європейська спільнота визнавала толерантність як інструмент для запобігання конфліктів. Перехід до ціннісного виміру (але зі збереження її інструментальності) толерантності пов'язується з епохою Відродження, коли «толерантність починає розглядатися як обов'язок християнина, наближаючись за своїм значенням до моральної добродійності» [1].

Нині концепт «толерантність» не має однозначності, а тому можна виділити такі основні його значення:

- душевна якість, здатність особи без внутрішньої агресії сприймати інших, що мають відмінні або протилежні погляди й ціннісні настанови;
- терпиме, лояльне ставлення до інших, свідоме визнання права на їхнє існування, терпиме ставлення до переконань, думок і вірувань інших;
- поведінка людини в ситуації конфлікту, прагнення досягти взаємного розуміння та узгодженості різних настанов, використовуючи не насильство, приниження людської гідності, а гуманітарні можливості [2].

Поліція належить до тих соціальних інститутів, функціонування яких має публічний характер. Оскільки поліція є соціальним інститутом, який за своїм призначенням може використовувати насилля, то суспільство зацікавлене у високій

¹ Науковий керівник: Пендюра М.М.